

*Ljubo Jurčić**

IN MEMORIAM

PROF. EMERITUS MATO GRGIĆ (26.07.1947. - 13.03.2018.)

Profesor emeritus Mato Grgić bio je ugledni predavač, izvrstan znanstvenik i cijenjeni mentor. Napustio nas je 13. ožujka 2018. godine. Većinu svog radnog vijeka proveo je na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

Iako kolegu i prijatelja Matu Grgića poznajem više od 30 godina, blisko smo surađivali oko dvadeset godina. Bio je u povjerenstvima kad sam branio magistarski i doktorski rad. Počeo sam kao asistent na istoj katedri, a kasnije smo postali kolege predajući isti predmet. Uz sve to, teško je naći prave riječi kojima bi se opisao njegov život, djelo i odnos prema ljudima i kolegama.

Njegova ljudskost, veličina i osobnost je na ponos ne samo njegovoj obitelji i kraju gdje se rodio, nego i Ekonomskom fakultetu na kojem je kao profesor, proveo više od četrdeset godina.

Njegov boravak na Ekonomskom fakultetu počinje njegovim upisom na studij ekonomije 1966. godine, a došao je iz Golubića pokraj Bihaća, gdje je rođen 26.07.1947. U Bihaću je završio osnovnu i srednju školu s odličnim uspjehom. Poslije srednje škole Mato, 1966. upisuje Ekonomski fakultet u Zagrebu, gdje je diplomirao 1970. godine. Prosječna ocjena studija bila je 4,5.

Nakon diplomiranja zaposlio se na Ekonomskom institutu kao asistent u Odjelu za međunarodnu ekonomiju, a godinu dana kasnije izabran je za asistenta na Katedri političke ekonomije na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

* Dr. sc. Lj. Jurčić, redoviti profesor međunarodne ekonomije i povijesti ekonomske misli na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu i predsjednik Hrvatskog društva ekonomista (E-mail: ljurcic@efzg.hr).

Od 1.4.1972. do 15.3.1973. proveo je na odsluženju vojnog roka. Godine 1975. izabran je za starijeg asistenta. Doktorsku disertaciju pod naslovom „Krizna kapitalizma i međunarodni ekonomski odnosi“ obranio je 26.12.1977., a naredne godine izabran je u zvanje docenta za predmete „Politička ekonomija“ i „Međunarodni ekonomski odnosi“. U zvanje redovnog profesora izabran je 27.1.1986. godine.

Za stručni rad primio je nekoliko nagrada: nagradu Ekonomskog fakulteta za rad: „Mjerenje i analiza iskorištavanja kapaciteta industrijskih poduzeća“, nagradu Ekonomskog fakulteta i Rektorata Sveučilišta u Zagrebu za izvrstan uspjeh u studiju, te nagradu za znanost. Osim profesorskog rada na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, na dodiplomskom i poslijediplomskom studiju, profesor Mato Grgić, predavao je i na Sveučilišnom saobraćajnom studiju, Poljoprivrednom fakultetu u Zagrebu, Višoj statističkoj školi u Zagrebu i Fakultetu za vanjsku trgovinu i turizam u Dubrovniku.

Dugi niz godina sudjelovao je u istraživačkim projektima raznih znanstvenih institucija kao što su: Ekonomski institut u Zagrebu, Institut za zemlje u razvoju u Zagrebu i Institut za ekonomska istraživanja u Zagrebu. Rezultate istraživačkih radova prezentirao je na domaćim i međunarodnim znanstvenim skupovima.

Objavio je veliki broj znanstvenih i stručnih radova, članaka, poglavlja u knjigama, knjiga i udžbenika. U prvoj fazi svog znanstvenog i istraživačkog rada profesor emeritus Grgić napisao je djelo *Proizvodna struktura i izvozna orijentacija Jugoslavije* 1983. godine u kojem je detaljno analizirao i objasnio vanjskotrgovinsku razmjenu Jugoslavije s posebnim težištem na objašnjavanje trgovinskog deficita. Osim toga, uspoređena je struktura izvoza Jugoslavije sa strukturom svjetskog izvoza. Analizirao je intersektorsku/intrasektorsku specijalizaciju Jugoslavije. Poseban doprinos očituje se u izračunu promjene cjenovne konkurentnosti jugoslavenskog izvoza na osnovi usporedbe kretanja opće relativne razine cijena u Jugoslaviji i drugim zemljama s kretanjem tečaja valuta odnosnih zemalja.

Sa suradnicima objavio je sveučilišne udžbenike i priručnike: *Međunarodna ekonomija* (2008), *Poduzetništvo u međunarodnoj ekonomiji* (2010), *Teorija regionalnih ekonomskih integracija* (2012), *Regionalne ekonomke integracije u svijetu* (2012.) i *Inozemna izravna ulaganja i ekonomski razvoj* (2012). Profesor emeritus Grgić objavljivao je i djela na engleskom jeziku, poput, između ostalih: *International economics* iz 2009. godine te *Regional Economic Integrations: Effects and Perspectives* iz 2012. godine.

Kroz rad na našem Fakultetu i drugim fakultetima i istraživačkim institucijama, profesor Mato Grgić stekao je veliko iskustvo i postigao zapažene rezultate u nastavno-pedagoškom i znanstveno-istraživačkom radu. Otkako je 1978. godine izabran za docenta, samostalno je i uspješno izvodio nastavu, osim iz prije navedenih predmeta „Politička ekonomija“ i „Međunarodni odnosi“, i iz predmeta „Ekonomika međunarodne razmjene“, „Međunarodni ekonomski odnosi“ i

„Ekonomika i politika međunarodne razmjene Jugoslavije“ na poslijediplomskim studijima i bio nositelj tih predmeta.

Nakon promjene političkog sustava u Republici Hrvatskoj, bio je nositelj ili sunositelj i predavao je veći broj kolegija iz područja ekonomskih odnosa s inozemstvom: Međunarodna ekonomija, Regionalne ekonomske integracije, Međunarodna razmjena, Teorija i politika deviznog tečaja, Konkurentnost i komparativna prednost Hrvatske, i Konkurentnost Hrvatske i EU. Izradio je nastavni plan i program, bio je voditelj i održavao predavanja na poslijediplomskom studiju Upravljanje izvozom.

Prof. dr. sc. Mato Grgić je u nastavi primjenjivao najnovija dostignuća znanosti iz znanstvenog područja kojim se bavio, napisao je sveučilišne udžbenike za kolegije koje je predavao te pokazao visoke pedagoške kvalitete u obrazovanju ekonomista. To su potvrdile i ankete provedene među studentima. Osobitu brigu vodio je za znanstveno i nastavno usavršavanje i napredovanje mlađih znanstvenika.

Prof. Mato Grgić bio je mentor i član povjerenstava za obranu više od deset doktorskih disertacija i preko trideset magistarskih radova. Osim toga, bio je mentor studentima prilikom pisanja više od stotinu diplomskih i tisuću seminarskih radova.

Uz, kako smo vidjeli, bogati nastavni i znanstveni rad, profesor Mato Grgić obavljao je i mnoge druge poslove, između ostalih bio je: član izvršnog odbora sindikata, član Savjeta Fakulteta, predsjednik materijalno-financijske komisije, predsjednik komisije za međunarodnu znanstvenu suradnju, prodekan za poslijediplomske studije i doktorate na Ekonomskom fakultetu, „osnivač“ i pročelnik Katedre za Međunarodnu ekonomiju, glavni urednik Zbornika ekonomskog fakulteta, član Sveučilišnog savjeta Sveučilišta u Zagrebu, član Matičnog odbora za područje društvenih znanosti – polje ekonomije, član Vijeća društveno-humanističkog područja, predsjednik Odbora za poslijediplomske studije Ekonomskog fakulteta Zagreb, predsjednik Povjerenstva za evaluaciju znanstvenih projekata EFZG, predsjednik Etičkog povjerenstva za zaposlenike EFZG, član Fakultetskog vijeća itd.

Iako ovo prije nabrojano pokazuje izuzetno veliku aktivnost profesora Mate Grgića, to je ipak samo djelić onoga što je radio. Nije moguće opisati sve njegove aktivnosti, još je manje moguće opisati način na koji je obavljao.

Svi poslovi uključivali su odnos s ljudima, kolegama profesorima, asistentima, studentima, djelatnicima fakulteta i drugim institucijama. Njegov odnos prema ljudima bio je izuzetan. Također, odnos koji je on uspostavljao s ljudima rijetko se sreću. Nisam sreo tolerantnijeg i strpljivijeg čovjeka. Imao je beskrajno strpljenje i razumijevanje za ljude, iako se meni kroz našu dugogodišnju suradnju, ponekad

to činilo nepotrebno. Kad bi mu kasnije, tu i tamo, prigovorio za nepotrebnu toliku strpljivost, on je uvijek imao duboko ljudsko obrazloženje. Jedan od rijetkih ljudi, vjerojatno i jedini, u kome nikad nisam osjetio ni grama agresije, ili netrpeljivosti prema bilo kome. Pa čak ni onda kad su se neki vidljivo nekorektno ponašali.

Često, a možda i prečesto, je teret grešaka drugih preuzimao na sebe. Ako ste nešto zajednički radili s njim, mogli ste biti sigurni da će bez prigovora ispraviti i vaše greške. Ako ste mu dali rad koji je isključivo vaš ili se u potpunosti odnosi na vas ili za vas, bilo da je to znanstveni rad ili izvješća za izbor i slično, mogli ste biti sigurni da će sve greške biti ispravljene i da će te dobiti korisne sugestije.

Kod profesora Mate Grgića nije bilo više ili manje važne stvari. Sve stvari koje je radio i u kojima je sudjelovao, bile su podjednako važne i radio ih je maksimalno koncentrirano. Njegov veliki ljudski duh ogledao se posebno u radu sa studentima i mlađim kolegama, asistentima i mlađim profesorima. Ponekad mi se činilo da se on više brine kako će student položiti ispit ili kako će asistenti i mlađi profesori napredovati, nego oni sami. Zbog svog znanstvenog, nastavnog rada i odnosa prema ljudima stekao je i titulu profesora emeritusa, najvišu u profesorskom i znanstvenom području.

Profesor emeritus Grgić je svojim specifičnim ljudskim pristupom svakoj osobi i temi, svojom mudrošću, iskustvom i širokim pogledima uvijek znao iznaći rješenje, dati savjet i donijeti odluke za dobrobit sviju uključenih. Zalagao se za sklad, toleranciju i poticanje specifičnih snaga i prednosti svakog od nas, te je sve nas koji smo ostali iza njega naučio vrijednostima dobrog čovjeka, svestranog znanstvenika, kvalitetnog i jasnog predavača, mentora te profesionalnog i toleranog kolege.

Dragi Mato,

bila mi je čast biti Ti prijatelj, a još veća čast što sam znao da si i Ti moj prijatelj. To me je prijateljstvo silno obogatilo i zadužilo. I ne samo mene, nego sve nas koji smo se s Tobom družili. Barem dio onoga što si radio, kako si radio, nastaviti ćemo u tvom duhu, jer je to put plemenitosti, humanizma,... ukratko čovječnosti. Za mene, ali i sve, ostat će trajno živ tvoj nezaboravni duh, smiren pogled, srdačan osmeh, tvoja iskrenost, tvoja spontanost, ali prije svega tvoja LJUDSKOST! Ostat će nam u trajno naslijeđe tvoja čista duša i tvoje čisto srce,... ljudska čistoća, rijetko viđena, a uvijek potrebna, možda više danas nego jučer, jer nam je danas, možda potrebnije nego ikad prije.

Ostaje nam ponos što skupa odgajali mlade ekonomiste i promovirali važnost istinske ekonomske znanosti i struke, prije svega u hrvatskom nacionalnom interesu. Ponosni trebaju biti i tvoji najbliži, tvoja obitelj, jer si ih svojim radom, svojim moralnim likom, svojim postignućima, učinio jednim od najuglednijih imena na našim područjima. Ljudi iz tvog kraja, odakle si potekao, trebaju također biti

ponosni jer su Hrvatskoj podarili rijetko viđenu ljudsku, pedagošku i znanstvenu veličinu.

Hvala ti Mato za svu dobrotu koju si nam nesebično darivao ovih desetljeća. Za nas nisu otišao, tek si oputovao. Tvoji smo beskrajni dužnici. Neka ti je vječna slava i hvala za sve što si učinio, za nas ekonomiste, za Sveučilište, za Hrvatsku, i za cijeli svijet i nipošto na kraju, za svoju obitelj.

Još jednom! Hvala Ti Mato! Bilo je časno živjeti uz tebe i ponosni smo što si bio s nama i što ćeš uvijek biti u našim mislima i srcima. Počivaj u miru...